FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

IMĦALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM it-Tlieta, 17 ta' Ottubru, 2017

Kawża Nru. 62
Rik. Nru. 479/14JRM

Emanuel **FARRUĠIA**

vs

C&F BUILDING CONTRACTORS LIMITED (C – 15308)

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors Maħluf imressaq fit-2 ta' Ġunju, 2014, li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija, l-attur jitlob li din il-Qorti issib (i) li l-kumpannija mħarrka kisret il-kundizzjonijiet tal-kitba li saret bejniethom tal-15 ta' Awwissu, 2011, dwar irdim f'barriera tiegħu li tinsab fi Triq il-Parroċċa, fl-Imqabba; (ii) tikkundannaha tħallas lill-attur l-ammont ta' mija u għaxart elef ewro (€110,000) bħala arretrati dovuti liu; (iii) issib li bl-aġir tagħha, il-kumpannija mħarrka ikkawżatlu danni; (iv) tillikwida, jekk meħtieġ bil-ħatra ta' perit għal dan il-għan, id-danni, ħsarat u telf ta' qligħ li ġarrab l-attur minħabba fl-imġiba tal-kumpannija mħarrka, u tikkundannaha tħallsu l-istess ammont likwidat; u (v) tordna r-rexissjoni tal-kitba li saret bejniethom. Talab ukoll l-ispejjeż u l-imgħax legali;

Rat id-digriet tagħha tal-10 ta' Ġunju, 2014[1], li bih ordnat in-notifika lill-kumpannija imħarrka u tat direttivi lill-attur dwar it-tressiq tal-provi min-naha tiegħu;

Rat it-Tweġiba Maħlufa mressqa fid-9 ta' Lulju, 2014, li biha l-kumpannija mħarrka tilqa' għall-azzjoni attriċi billi tgħid illi t-talbiet attriċi ma jmisshomx jintlaqgħu għaliex kien l-attur illi b'mod abbużiv u vjolenti kiser il-ftehim milħuq bejniethom billi waqqafha milli tkompli tordom il-barriera sal-livell miftiehem; illi huwa baqa' jirreżisti li jħalliha tordom saħansitra wara li ġie mistieden li jagħmel dan mill-konsulent legali tiegħu; illi l-attur qed jittanta jistgħana minn fuq daharha meta qed jitlob kumpens ekwivalenti għall-ammont miftiehem filwaqt li, fl-istess ħin, qed iżommha milli tkompli bl-irdim; illi hija ġarrbet danni minħabba l-aġir tiegħu u fetħet kawża kontrih għal dan il-għan minħabba li kellha tikri postijiet oħrajn fejn setgħet tordom il-bqija tal-materjal li hija kienet ftehmet li kellha l-jedd tordom fil-barriera tal-attur. Minħabba f'hekk, hija tgħid li mhux talli mhijiex ħatja ta' danni lejn l-attur jew li għandha tagħtih, talli hija għandha titħallas mingħandu għal dan li għamel, u dwar dan hija fetħet kawża kontrih[2];

Rat d-degriet tagħha tat-2 ta' Ottubru, 2014[3], li bih ordnat li l-atti tal-kawża bin-numru 560/14JZM fl-ismijiet inversi jinġiebu quddiemha ħalli tinstema' ma' din il-kawża, minħabba r-rabta bejn iż-żewġ kawżi;

Rat ix-xhieda u l-provi dokumentali mressqa quddiemha mill-partijiet;

Rat id-degriet tagħha tat-22 ta' Ġunju, 2016[4], li bih ħalliet il-kawża għat-trattazzjoni tal-għeluq bil-miktub;

Rat in-Nota tat-23 ta' Ġunju, 2016[5], li biha l-attur irtira it-tielet u r-raba' talbiet fir-Rikors Maħluf;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonjiet tat-23 ta' Ġunju, 2016[6], imressqa mill-attur;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet tas-7 ta' Settembru, 2016[7], imressqa mill-kumpannija mħarrka bi tweġiba għal dik ta' l-attur;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

---

[1] Paġ 14 tal-proċess
[2] Din tirreferi għall-kawża Nru. 560/14 fl-ismijiet inversi li s-sentenza tagħha qiegħda tingħata llum ukoll.
[3] Paġ. 59 tal-proċess
[4] Paġ. 125 tal-proċess
[5] Paġ. 126 tal-proċess
[6] Paġġ. 127 – 139 tal-proċess
[7] Paġġ. 140 – 153 tal-proċess

Aċċediet fuq il-post mertu tal-kawża flimkien mal-partijiet u l-avukati tagħhom[8];

Rat id-degriet tagħha tas-6 ta' Ottubru, 2016[9], li bih ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkonsidrat:

Illi din hija azzjoni għal dikjarazzjoni ta' ksur ta' ftehim, b'talba għall-ħlas dovut fuq l-istess ftehim u talba għar-rexissjoni tiegħu. Saru talbiet ukoll għal-likwidazzjoni u l-ħlas tad-danni, imma l-attur ċedihom matul is-smigħ tal-kawża. L-attur, sid ta' barriera, laħaq ftehim mal-kumpannija mħarrka (minn issa 'l hemm imsejħa "C&F") biex din tordom fiha materjal tal-bini, liema materjal seta' jitbattal fiha, u kif ukoll l-ammont li kellu jitħallas u kull meta kellu jsir il-ħlas. L-attur jgħid li C&F ħalliet lil terzi jagħmlu użu minn ħwejġu, u hi stess radmet jew ħalliet lil min jordom fiha materjal li ma kienx dak miftiehem li messu ntrema fil-barriera;

Illi, għal din l-azzjoni, C&F laqgħet billi tiċħad li hija naqset milli tħares u twettaq ir-rabtiet tagħha mal-attur u tgħid li kien l-attur illi naqas li jwettaq ir-rabtiet tiegħu għaliex waqqafha milli tkompli tordom il-materjal. Tgħid ukoll li ġarrbet danni u li f'kawża oħra qiegħda tfittxu għad-danni li ġarrbet;

Illi tajjeb li jingħad li din il-kawża kienet qiegħda tinstema' flimkien mal-kawża l-oħra li C&F fetħet ftit tal-jiem wara din kontra l-attur tal-lum. Minħabba ir-rabta ta' bejn it-tnejn, dik il-kawża nġabet quddiem din il-Qorti u baqgħu jinstemgħu flimkien;

Illi bħala <u>fatti rilevanti illi joħorġu minn din il-kawża</u> jirriżulta li l-attur huwa sid ta' barriera fi Triq il-Parroċċa, fl-Imqabba. Din il-barriera tmiss ma' barriera oħra li ssejjaħ bħala sid lil terzi (aktar 'il quddiem is-sid tagħha jissemma bħala wieħed Pawlu Żahra);

Illi fil-15 ta' Awwissu, 2011[10], l-attur flimkien ma' Francis Schembri, f'isem C&F, daħlu fuq ftehim fejn l-attur ħalla lill-istess C&F tuża l-barriera tiegħu sabiex tordom fiha[11]. Qablu wkoll illi C&F ma setgħet tarmi fiha ebda planki u żibel. C&F setgħet tibqa' tinqeda bil-ftehim sa meta l-materjal mirdum jasal sa

[8] Paġġ. 154 – 5 tal-proċess
[9] 156 tal-proċess
[10] Dok. "EF1" f'paġ. 6 tal-proċess
[11] Għalkemm il-ftehim isemmi "barrier tar-ramla … li tinsab f'Żurrieġ Road, Żurrieq", il-partijiet jaqblu li l-ftehim kien dejjem dwar il-barriera fi Triq il-Parroċċa fl-Imqabba

fejn hemm ir-rampa u jkun sal-livell "mar-raba' ta' fuq" li jiġi mat-triq pubblika (Triq il-Parroċċa). Għal dan l-arranġament, l-attur kellu jitħallas l-ammont ta' sitt mija u tmienja u disgħin elf, tmien mija u tnax-il ewro (€698,812) f'rati ta' ħlas ta' sebgħin elf ewro (€70,000) l-wieħed kull tliet xhur b'seħħ minn dakinhar li sar il-ftehim;

Illi l-attur jgħid illi l-għan tal-ftehim ma' C&F kien biex 'il quddiem huwa jista' jiżviluppa u jibni fuq l-irdim li jkun sar fil-barriera. It-tip ta' materjal illi seta' jintrema fiha kien għaldaqstant ta' siwi kbir għalih fil-ħsieb li kellu[12];

Illi lil hemm minn dan il-ftehim, il-partijiet ftehemu[13] wkoll illi C&F kellha ġġib il-permessi meħtieġa biex tkun tista' tordom il-materjal fil-barriera skond ma kien inqabel fil-ftehim. Jirriżulta illi C&F dan m'għamlitux għaliex fuq is-sit, xi żmien wara li ġie ffirmat il-ftehim, ġew rappreżentanti tal-Awtorita ta' Malta għall-Ambjent u l-Ippjanar (MEPA) u ħarġu Avviż ta' Infurzar. Ir-rappreżentanti tal-MEPA issiġġillaw wkoll l-aċċess tal-barriera[14]. L-attur jgħid illi C&F xorta fetħet l-aċċess u kompliet bix-xogħol tat-tfiegħ tal-materjal fil-barriera[15];

Illi jirriżulta wkoll illi filwaqt illi C&F kienet qiegħda tħallas l-ammont miftiehem lill-attur, laħqet ftehim ma' Pawlu ("*Sinna*") Żahra (s-sid tal-barriera li tmiss ma' dik tal-attur) biex jimlew iż-żewġ barrieri flimkien. Biex dan seta' jsir, Żahra beda jidhol fuq is-sit tal-attur mid-dħul tal-barriera tiegħu. C&F talbet lill-attur biex iħalli lil Żahra jidħol għas-sit tiegħu minn fuq il-barriera tal-istess attur, iżda tgħid li l-attur talabha kumpens ta' elf ewro (€1,000)[16] biex jagħti dak il-permess. L-attur jgħid illi dan kien ftehim lil hinn minn dak diġa' maqbul bejnu u C&F, filwaqt illi C&F tisħaq li ġaladarba s-sit huwa wieħed, bid-differenza illi l-irdim kien ser isir minn terz u mhux minnha, ebda kumpens ieħor ma kien mistħoqq;

Illi C&F naqset li tħallas f'waqthom lill-attur ir-rati miftehma, u l-attur ma tax il-permess tiegħu biex Żahra seta' jidhol minn fuq ħwejġu[17];

Illi jirriżulta illi Żahra xorta kien qed jidħol fis-sit tal-attur u li fil-barriera tal-attur waddab materjal, fosthom ħamrija[18];

---

[12] Ara l-affidavit tal-attur f'paġ. 32 tal-proċess
[13] Ara x-xhieda tal-attur in kontro eżami f'paġ. 104 tal-proċess. Ara wkoll x-xhieda ta' Frank Schembri mogħtija in kontro eżami f'paġ. 120 tal-proċess
[14] Ara affidavit tal-attur f'paġ. 32 tal-proċess
[15] Ara x-xhieda tal-attur mogħtija in kontro eżami f'paġ. 110 tal-proċess
[16] Ara x-xhieda ta' Frank Schembri f'paġ. 95 tal-proċess. Ara wkoll ix-xhieda tal-attur in kontro eżami f'paġ. 106 tal-proċess
[17] Ara x-xhieda ta' Frank Schembri mogħtija in kontro eżami f'paġ. 116 tal-proċess
[18] Ara dok. "MF1" f'paġġ. 37 – 58 tal-proċess. Ara wkoll dok. "EF6" f'paġ. 72 tal-proċess

Illi fl-20 ta' Marzu 2014, l-attur irrapporta lil Żahra fl-Għassa taż-Żurrieq[19] talli kien qed jarmi ħamrija, ċraret u boroż tas-siment fil-barriera tiegħu. F-24 ta' Marzu, 2014[20], bagħat ittra legali lil C&F biex iwiddibha ma tħallix lil Żahra jidħol aktar minn fuq is-sit tiegħu u li jintefgħu planki u żibel ieħor fil-barriera tiegħu. B'ittra oħra tal-10 ta' April, 2014[21], talabha wkoll tħallas il-bilanċ li kien baqa' x'jitħallas skond il-ftehim;

Illi C&F tgħid[22] illi, wara dan l-inċident, l-attur għalqilha l-aċċess għal ġol-barriera billi poġġa gaffa u makkinarju ieħor fuq is-sit bil-ħsieb li ma jibqax jintefa' materjal fil-barriera tiegħu. L-attur, min-naħa l-oħra, jgħid li huwa ttanta jwaqqaf lil Pawlu Żahra milli jidħol iżda ma żammx lil C&F li xorta setgħet tkompli bl-irdim tagħha skond il-ftehim[23];

Illi C&F tgħid illi, meta sabet ma' wiċċha din il-qagħda, hi kellha tfittex bnadi oħra fejn tordom u tħallas aktar minn dak miftiehem mal-attur[24]. Tgħid ukoll li ladarba ma tħallietx tordom kif kien miftiehem, l-attur ma setax jippretendi li jitħallas mingħandha l-bilanċ minnu mitlub u li jissemma fil-ftehim[25];

Illi fit-2 ta' Ġunju, 2014, infetħet din il-kawża;

Illi l-<u>konsiderazzjonijiet ta' natura legali</u> li jolqtu din il-kawża jieħdu xejriet differenti, b'mod partikolari minħabba li, minbarra li kull waħda mill-partijiet tixli lill-oħra li ma żammitx mal-ftehim, trid tingħata tifsira ta' x'kien tassew jgħid (jew x'ma kienx jgħid) l-istess ftehim;

Illi l-azzjoni attriċi hija mibnija fuq il-kawżali ewlenija tan-nuqqas ta' twettieq tar-rabtiet kuntrattwali min-naħa ta' C&F. Iżda qabel kollox, hemm il-kwestjoni kruċjali tal-verżjonijiet għal kollox kontrastanti tal-partijiet. Dan huwa każ fejn il-partijiet ma jaqblux fuq dak li l-ftehim ta' bejniethom kellu jkopri. Kemm hu hekk, dak li għall-attur hija mġiba mhux aċċettabbli u twassal għall-ksur tal-ftehim, għal C&F mhux irregolari, u minflok tisħaq li l-attur bl-imġiba tiegħu ikkawżalha danni;

Illi **dwar il-verżjonijiet kontrastanti tal-partijiet u min minnhom jistħoqqlu jitwemmen**, huwa u jibqa' dejjem prinċipju tad-dritt li l-parti attriċi f'kawża għandha l-obbligu li tipprova kif imiss il-premessi għat-talbiet tagħha b'mod li, jekk tonqos li tagħmel dan, iwassal għall-ħelsien tal-parti mħarrka[26]. Il-fatt li l-

[19] Ara dok. "EF2" f'paġġ. 7 – 8 tal-proċess
[20] Dok. "EF3" f'paġ. 9 tal-proċess
[21] Dok "EF3", f'paġ. 10 tal-proċess
[22] Ara x-xhieda ta' Frank Schemrbi f'paġ. 93 tal-proċess. Ara wkoll Dok. "FSB" f'paġ. 98 tal-proċess
[23] Ara x-xhieda tal-attur in kontro eżami f'paġ. 107 u paġ. 111 tal-proċess
[24] Ara l-affidavit ta' Frank Schembri f'paġ. 88 tal-proċess
[25] Ara l-ittra legali tal-25 ta' Marzu, 2014 f'paġ. 10 tal-proċess
[26] App. Inf. JSP **12.1.2001** fil-kawża fl-ismijiet ***Hans J. Link et vs Raymond Merċieca***

parti mħarrka tkun ressqet verżjoni li ma taqbilx ma' dik imressqa mill-parti attriċi, ma jfissirx li l-parti attriċi tkun naqset minn dan l-obbligu, għaliex jekk kemm-il darba l-provi ċirkostanzjali, materjali jew fattwali jagħtu piż lil dik il-verżjoni tal-parti attriċi, il-Qorti tista' tagħżel li toqgħod fuqha u twarrab il-verżjoni tal-parti mħarrka. Min-naħa l-oħra, il-fatt li l-parti mħarrka ma tressaqx provi tajba jew ma tressaq provi xejn kontra l-pretensjonijiet tal-parti attriċi, ma jeħlisx lil din milli tipprova kif imiss l-allegazzjonijiet u l-pretensjonijiet tagħha[27];

Illi huwa għalhekk li l-liġi torbot lill-parti f'kawża li tipprova dak li tallega[28], u li tagħmel dan billi tressaq l-aħjar prova[29]. Issa huwa miżmum li fil-każ li ż-żewġ partijiet iressqu verżjonjiet għal kollox konfliġġenti ma' xulxin b'mod li l-waħda xxejjen 'il-oħra, iżda li t-tnejn jistgħu jitwemmnu, allura qagħda bħal din tgħin lill-parti mħarrka, fuq il-bażi tar-regola li *onus incumbit ei qui dixit*[30], u tar-regola proċedurali l-oħra li timxi magħha li *actore non probante reus absolvitur*[31]. Iżda, hawn ukoll, mhux kull konflitt fil-provi jew verżjonijiet imressqa quddiem qorti għandhom iwasslu għaċ-ċaħda tat-talbiet attriċi, għaliex il-kriterju li jsegwi l-ġudikant irid ikun dak li jqis jekk, fid-dawl tal-provi mressqa, verżjoni waħda jistax joqgħod fuqha aktar mill-oħra[32];

Illi, minbarra f'dan, bejn il-partijiet f'din il-kawża hemm ukoll nuqqas ta' qbil dwar x'kien ifisser tabilħaqq il-ftehim u x'kien jiġbor fih;

Illi minħabba f'hekk, il-Qorti temmen li trid tifli sewwa x'jgħid il-ftehim li sar bil-kitba tal-15 ta' Awwissu tal-2011 u tkejjel il-pretensjonijiet rispettivi tal-partijiet fuq dak li sejjer jirriżultalha. Jidher li l-kitba kienet ġenerata min-naħa ta' C&F minn abbozz li diġa' kellha u li kien intuża qabel minnha stess fi ftehim li kellha mal-attur dwar irdim ta' barriera oħra tiegħu. Il-kitba ġġib il-firem ta' l-attur u ta' Francis Schembri f'isem C&F. Ma tniżżilx żmien li fih ix-xogħol ta' irdim kellu jitlesta, għalkemm hemm aċċenn għal dan fil-frażi "*l-irdim jibqa jitbatal sakemm jasal safejn ir-rampa u jkun livell mar-raba ta' ta fuq*". Lanqas ma jingħad xejn dwar min kellu jkun responsabbli mal-awtoritajiet koncernati mill-ħruġ ta' permessi sabiex seta' jitwettaq ix-xogħol miftiehem, għalkemm hemm qbil bejn il-partijiet illi tali permessi kienet responsabbli minnhom C&F;

Illi, fil-fehma tal-Qorti, il-fatt li l-partijiet ftehmu li ma jintradmux planki u żibel fil-barriera, issostni l-verżjoni tal-attur meta jgħid li l-interess tiegħu kien li jintefa' biss terrapien u xejn aktar. Dan sabiex, fi kliem l-attur, kemm-il darba

[27] App. Inf. PS **7.5.2010** fil-kawża fl-ismijiet ***Emanuel Ellul et vs Anthony Busuttil***
[28] Art. 562 tal-Kap 12
[29] Art. 559 tal-Kap 12
[30] P.A. NC **28.4.2004** fil-kawża fl-ismijiet ***Frank Giordmaina Medici et vs William Rizzo et***
[31] P.A. LFS **18.5.2009** fil-kawża fl-ismijiet ***Log. Kurunell Gustav Caruana pro et noe vs Air Supplies & Catering Co Ltd***
[32] P.A. PS **28.4.2003** fil-kawża fl-ismijiet ***Emanuel Ċiantar vs David Curmi noe*** (konfermata fl-Appell **19.6.2006**)

’l quddiem jagħżel li jagħmel żvilupp fuq is-sit, ma jkollux problemi[33]. Mhux hekk biss: kienet C&F innifisha li, matul is-smigħ kollu tal-kawża, saħqet li hija radmet fil-barriera materjal biss li kien maqbul mill-partijiet, u aċċettat (fix-xhieda ta’ Frank Schembri[34]) li l-materjal li kellu jintefa’ fiha kien materjal tal-“*excavations*” li, wieħed jifhem, huwa materjal marbut ma’ tħammil jew twaqqigħ ta’ siti mibnija;

Illi kwestjoni oħra li tqajmet matul is-smigħ tal-kawża kienet dwar jekk il-ftehim kienx jagħti lil C&F il-jedd li tħalli ’l ħaddieħor jordom fil-barriera tal-attur. Qamet il-kwestjoni jekk C&F kenitx laħqet xi arranġament ma’ wieħed Pawlu Żahra (sid il-barriera li tmiss ma’ dik tal-attur) biex jordom fil-barriera tal-attur. Ma tressaq l-ebda ftehim f’dan is-sens, imma mix-xhieda ħareġ li, f’xi żmien, Frank Schembri talab lill-attur iħalli lil Żahra jidħol fil-barriera tal-attur u li C&F kienet tqis lil Żahra bħala sub-appaltatur tagħha;

Illi l-Qorti hija tal-fehma li ebda terza persuna ma kellha l-jedd tidħol fuq is-sit tal-attur tul iż-żmien li l-barriera kienet f’idejn C&F taħt il-ftehim milħuq. Din il-fehma tal-Qorti toħroġ mill-fatt li l-ftehim iġib il-firem ta’ l-attur u ta’ Francis Schembri f’isem il-kumpannija mħarrka; fit-tieni lok, ma hemm ebda klawżola fil-ftehim li tgħid li C&F setgħet tasal fi ftehim ma’ terzi biex twettaq xogħol ta’ irdim f’isimha jew min flokha fis-sit tal-attur; fit-tielet lok, C&F tgħid li talbet lill-attur jiffirma kitba biex terz (Żahra) seta’ jordom fil-barriera, iżda ftehim bejn il-partijiet ma ntlaħaqx; lanqas ma kien jagħmel sens li C&F titlob il-kunsens tal-attur jekk kemm-il darba l-jedd ta’ rdim minn terzi kien diġa’ jagħmel parti mill-ftehim oriġinali; fir-raba’ lok, ma ngħatat l-ebda raġuni tajba minn C&F għaliex, jekk hija tassew qieset lilha nnifisha marbuta biss mal-attur, ippermettiet lil Żahra biex jidħol fil-barriera tal-attur. Dawn ir-raġunijiet meħudin kollha flimkien, fil-fehma tal-Qorti, isostnu l-verżjoni tal-attur meta jgħid li l-ftehim hu laħqu ma’ C&F biss u mhux ma’ ħaddieħor ukoll, u li Francis Schembri kien jaf bl-attivita’ li kienet qed isseħħ fil-barriera tal-attur minn Żahra u ma waqqfux[35];

Illi l-Qorti issa sejra tqis <u>il-bażi tal-azzjoni attriċi fil-mertu</u> u tibda billi tqis l-**ewwel talba attriċi** fid-dawl tat-**tieni eċċezzjoni** ta’ C&F. Kif ġa ngħad, l-attur isejjes l-azzjoni tiegħu fuq il-ksur unilterali tal-ftehim min-naħa ta’ C&F. Huwa jgħid li C&F kisret il-ftehim billi (a) tefgħet jew ħalliet li jintefa’ fil-barriera tiegħu materjal ieħor li kien projbit skond il-kitba ta’ bejniethom, (b) li ħalliet lil terzi jagħmlu użu mis-sit tiegħu mingħajr ir-rieda tiegħu, u (ċ) kif ukoll illi ma ħallsetx l-ammont kollu maqbul skond il-kitba;

---

[33] Ara l-affidavit tal-attur f’paġ. 32 tal-proċess
[34] Xhieda tiegħu f’paġġ. 119 – 120 tal-proċess
[35] *Ibid* paġ. 33 tal-proċess

Illi, min-naħa l-oħra, C&F tixli lill-attur bil-ksur tal-ftehim meta ċaħħadha milli tkompli tordom billi xekklilha l-aċċess[36] għall-barriera billi qiegħed inġenji u vetturi fejn kien mistenni li hija titfa' r-radam, u li għaldaqstant ebda ħlas ma hu dovut lilu talli ma ħallihiex tinqeda aktar bil-barriera tiegħu meta r-radam ma kienx għadu wasal sal-livell pattwit[37];

Illi huwa mogħti lil parti f'kuntratt li tilqa' għal talba li tkun saritilha għal ħlas bid-difiża tal-inadempiment mill-parti l-oħra tal-obbligi tagħha li jirriżultaw mill-istess kuntratt, difiża magħrufa aħjar bħala l-*exceptio non rite adempleti contractus*. Din l-eċċezzjoni tista' titqajjem f'kull kuntratt bilaterali jew sinallagmatiku, u hija maħsuba li twaqqa' l-azzjoni avversarja mibdija minn min huwa nnifsu ma kienx wettaq dak li ntrabat għalih fl-istess kuntratt[38]. Fejn eċċezzjoni bħal din tirriżulta mistħoqqa, l-parti mħarrka tikseb l-għarfien ġudizzjarju (b'seħħ lura minn dak inhar li l-parti attriċi tkun naqset milli twettaq il-parti tagħha) li hija tista' tissospendi l-eżekuzzjoni tar-rabtiet tagħha sakemm il-parti l-oħra attriċi tibqa' inadempjenti[39];

Illi, madankollu, huwa mgħallem u aċċettat ukoll li biex dan jista' jsir, jrid jintwera li min jirreżisti l-ħlas ma kienx huwa nnifsu inadempjenti f'xi ħaġa li kellu jagħmel taħt l-istess kuntratt. Kemm hu hekk, il-prinċipju li *inademplenti non est ademplendum*, jinbena fuq il-presuppost li min jonqos li jwettaq dak li jkun intrabat bih f'kuntratt ma jistax iwaqqa' l-istess kuntratt fuq il-kawżali tal-inadempiment tal-parti l-oħra[40]. Minbarra dan, biex dik l-eċċezzjoni tista' tintlaqa' jeħtieġ jintwera li (i) l-inadempiment tal-parti attriċi trid tikkonsisti fi ksur ta' rabta li hija parti integrali mill-ftehim; (ii) għal dak il-ksur trid tkun tassew taħti l-parti attriċi; u (ċ) hemm proporzjonalita' bejn in-nuqqasijiet tal-partijiet, jiġifieri li dak in-nuqqas allegat fil-parti attriċi jkun ta' ċerta toqol meta mqabbel man-nuqqas tar-rabta tal-parti mħarrka[41];

Illi l-Qorti għalhekk se tgħaddi biex tqis jekk huwiex minnu li l-attur naqas mir-rabtiet kuntrattwali li daħal għalihom, u jekk kemm-il darba tali nuqqasijiet kinux ta' natura tali li jxejnu l-ilmenti tiegħu fil-konfront ta' C&F. Kif ingħad, C&F tisħaq li l-attur naqas li jagħtiha aċċess billi ħalla fuq is-sit makkinarju goff bir-riżultat li ma setgħetx tkompli fil-bqija taż-żmien li kien miftiehem. Għal din ix-xilja, l-attur jilqa' billi jgħid li l-inġenji kien għamilhom biex iżomm lit-terż (jiġifieri lil Żahra) li kien qed jidħol minn fuq is-sit tiegħu (ta' Żahra) biswit dik ta' l-attur mingħajr ma kien awtorizzat, u jordom materjal projbit fil-barriera tal-istess attur. L-attur jisħaq li b'dak li għamel C&F ma

[36] L-ewwel eċċezzjoni tal-kumpannija mħarrka
[37] It-tielet eċċezzjoni tal-kumpannija mħarrka
[38] App. Kumm. **12.3.1965** fil-kawża fl-ismijiet ***Aquilina utrinque*** (Kollez. Vol: **XLIX.i.518**)
[39] App. Inf. PS **15.1.2010** fil-kawża fl-ismijiet ***Siġġiewi Basketball Club vs Michele Peresso Ltd.***
[40] App. Ċiv. **3.6.1938** fil-kawża fl-ismijiet ***Muscat vs Attard et*** (Kollez. Vol: **XXX.i.155**)
[41] Ara App. Ċiv. **29.10.2010** fil-kawża fl-ismijiet ***Nażżareno Vassallo et noe et vs Dr. Michael Caruana et noe***

kellha l-ebda xkiel li tkompli tordom fil-barriera tiegħu jew li jkollha mnejn tidħol biex tagħmel dan (dak li l-attur jirreferi għaliha bħala 'gate')[42];

Illi minn aċċess illi żammet il-Qorti fuq is-sit mertu ta' din il-kawża[43], jirriżultalha li hemm partijiet fejn baqa' fond fil-barriera li għadu jista' jesa' fih l-irdim ta' materjal u li seta' jimtela skond il-ftehim milħuq bejn il-partijiet. Dwar dan il-fatt ma jidhirx li hemm kontestazzjoni. Id-disgwid huwa fir-rigward ta' x'wassal biex dan l-irdim baqa' battal. C&F tisħaq, anke permezz ta' preżentata ta' numru ta' ritratti, li l-attur ħalla makkinarju fuq is-sit u li dan kien qed jostakola t-tfigħ ta' radam mill-barriera ta' Żahra għall-barriera tal-attur. L-attur dan jiċħdu. Lil hinn miż-żewġ verżjonijiet kontrastanti tal-partijiet, il-Qorti għandha quddiemha stedina li saritilha mir-rappreżentant legali tal-attur biex C&F tkompli bl-irdim[44] (imbasta li jintradam materjal li kien maħsub fil-ftehim), iżda jidher illi ftehim ma ntlaħaqx u prova tajba li dan in-nuqqas kien dovut lill-attur ma tressqitx quddiem din il-Qorti. Għall-kuntrarju, f'egħluq sena, infetħet din il-kawża. Xieraq jingħad ukoll li C&F ma ressqet l-ebda pretensjoni ġudizzjarja kontra l-attur dwar iż-żamma min-naħa tiegħu milli titħalla tkompli tordom fil-barriera tiegħu: iċċaqalqet biss b'kawża għad-danni kontra l-attur ħamest ijiem wara li laqgħet in-notifika tal-kawża miftuħa minnu;

Illi fir-rigward tal-allegazzjoni li fuq is-sit kien qed jintrema materjal li kien kontra dak li kien miftiehem li jintrema, minn aċċess li żammet il-Qorti fuq is-sit, jirriżultalha illi fuq parti mill-materjal illi tbattal ġol-barriera tal-attur, hemm vegetazzjoni inkluż siġar u arbuxelli illi qegħdin jikbru. L-attur jirreferi għar-Regolamenti dwar Drittijiet għad-Depożitu ta' kull Skart u Radam[45], fejn fost oħrajn, taħt l-artikolu 2, il-kelma "*radam*" hija mfissra li espressament teskludi r-rimi ta' ħamrija. Min-naħa l-oħra, fin-Nota ta' Sottomissjonjiet tagħha[46], C&F tisħaq fuq tifsira ristretta li għandha tingħata lill-ftehim u tgħid illi dak li ġie eskluż mill-partijiet m'għandux issa jiġi inkluż;

Illi hawnhekk tiġi fuq quddiem ir-regola ewlenija fil-qasam proċedurali li trid li ma tistax tinġieb prova kontra dak li huwa miktub. Ir-regola *contra scriptum testimonium non scriptum non fertur* tfisser li prova b'dokument ma tistax titwaqqa' bi prova kontra dak li tgħid il-kitba, jekk mhux għal raġunijiet serji[47]. Tant hu hekk, dwar tali regola huwa stabilit li (i) meta ftehim ikun inkorporat f'kitba, għandu jitqies li dak li l-partijiet riedu jiftehmu dwaru kien fil-fatt imniżżel f'dik il-kitba; (ii) li l-provi orali huma ammissibbli biss biex jiċċaraw

[42] Ara l-affidavit tal-attur f'paġ. 33 tal-proċess, kif ukoll ix-xhieda tal-attur mogħtija in kontro eżami f'paġġ. 108 – 9 tal-proċess
[43] Ara verbal f'paġġ. 154 – 5 tal-proċess
[44] Ara Dok "EF3" f'paġ. 13 tal-proċess
[45] Avviz Legali 128 tal-1997 (L.S. 549.07) kif emendat
[46] Paġ. 150 tal-proċess
[47] Ara, per eżempju, App. Ċiv. **28.2.1997** fil-kawża fl-ismijiet ***Grech Sant noe vs Farruġia noe et*** (Kollez. Vol: **LXXXI.ii.394**); P.A. **11.5.1988** fil-kawża fl-ismijiet ***Privitera noe vs Galea noe*** (Kollez. Vol: **LXXII.iv.775**); App. Ċiv. **30.1.1967** fil-kawża fl-ismijiet ***Żammit et vs Żammit et*** (Kollez. Vol: **LI.i.61**) u App. Kumm. **28.10.1960** fil-kawża fl-ismijiet ***Lungaro Mifsud noe vs Polidano*** (Kollez. Vol: **XLIV.i.267**)

xi punti dubjużi tal-kitba; (iii) li l-provi orali jistgħu jitressqu biex tiġi mfissra aħjar irrieda tal-kontraenti fuq il-kitba, l-iżjed jekk dak li nkiteb ikun tniżżel b'mod ambigwu jew biex jiġi pruvat xi fatt inċidentali jew aċċessorju kompatibbli mal-istess kitba[48]; u (iv) li r-regola tibqa' fis-seħħ sakemm il-Qorti ma tkunx konvinta li fil-kitba jew kuntratt hemm żball jew tħalla barra xi patt għal raġuni speċjali[49];

Illi r-raġunijiet serji maħsuba bħala eċċezzjonijiet għar-regola huma meta (i) il-ftehim ikun vizzjat minn qerq jew xi raġuni oħra li tolqot is-siwi formali jew essenzjali talftehim, (ii) il-ftehim ikun simulat, (iii) l-kitba ma turix fehmiet ċari ta' dak li suppost hemm qbil dwaru bejn il-partijiet, (iv) meta jqum punt inċidentali jew aċċessorju tal-ftehim li jkun meħtieġ li jiġi ippruvat u sakemm tali punt ma jkunx irrikonċiljabbli mal-ftehim ewlieni; u (v) meta mal ftehim miktub ikun sar ftehim ieħor bil-fomm li b'xi mod jammonta għal kundizzjoni li tolqot fil-qalba l-eżekuzzjoni tal-ftehim innifsu[50];

Illi l-Qorti hija tal-fehma li, mix-xhieda li ngħatat mill-partijiet infushom, hemm lok li tistħarreġ lil hinn minn dak li ġie miktub. Il-Qorti fliet bir-reqqa x-xhieda mogħtija mill-partijiet. Filwaqt li l-attur jisħaq illi ma' C&F huwa ftiehem li ebda ħamrija ma kellha tintefa' bħala parti mill-irdim fil-barriera tiegħu, fix-xhieda li tressaq C&F dan ma tlumux. Kemm hu hekk tgħid li kien ikun bluha min-naħa tagħha li tordom ħamrija taħt it-terrapien meta l-ħamrija tiswa mitqilha deheb. Dan jista' jkun dovut għall-fatt li C&F taħdem f'dan il-lant, u għaldaqstant taf liema skart jista' jintrema u x'għandu jiġi eskluż. Il-Qorti tqis ukoll li l-partijiet ma setgħux jiftehmu fuq rimi ta' materjal li hu projbit mil-liġi. Dan iwassalha biex tqis l-argument tal-attur bħala tajjeb u li wieħed jista' joqgħod fuqhu;

Illi dwar il-fatt illi terz ma setax jidħol fuq is-sit mingħajr l-awtorizzazzjoni tal-attur, il-Qorti tirreferi għal dak li ntqal aktar qabel meta qieset il-ftehim tal-15 ta' Awwissu, 2011. Hawnhekk ukoll, il-Qorti ssib li l-verżjoni tal-attur hija waħda li aktar ta' min joqgħod fuqha;

Illi dan kollu jwassal lill-Qorti għall-fehma illi ma tistax tilqa' l-eċċezzjoni ta' C&F li l-attur naqas mir-rabtiet kuntrattwali li daħal għalihom fil-konfront tagħha, u għaldaqstant ma jonqosx fih il-jedd li jressaq it-talbiet attriċi. Minn naħa l-oħra, mill-istess provi, lill-Qorti jirriżultala li C&F naqset li timxi mal-kundizzjonijiet tal-ftehim, u dan f'aktar minn aspett wieħed tiegħu;

---

[48] P.A. RCP **29.11.2001** fil-kawża fl-ismijiet ***General Cleaners Co Ltd vs L-Avukat Ġenerali et***

[49] App. Ċiv. **6.6.1955** fil-kawża fl-ismijiet ***Gatt vs Cuschieri noe*** (Kollez. Vol: **XXXIX.i.221**) u l-għadd ta' riferenzi hemm imsemmija

[50] Ara P.A. PS **31.1.2003** fil-kawża fl-ismijiet ***Amante Caruana vs Saveria Bonniċi***

Illi għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti sejra tilqa' l-ewwel talba tal-attur u tiċħad l-ewwel eċċezzjoni ta' C&F;

Illi huwa prinċipju aċċettat li n-nuqqas ta' twettiq ta' obbligazzjoni kuntrattwali iġġib fis-seħħ l-effetti "sekondarji" tal-istess obbligazzjoni – jiġifieri l-effett li min jonqos li jwettaq dak li ntrabat għalih irid jagħmel tajjeb għad-danni li tkun ġarrbet il-parti li magħha kien intrabat[51]. Dan minbarra l-effett "primarju" li jista' jwassal għat-tħassir tal-obbligazzjoni jew kuntratt li jkun;

Illi meta parti tkun intrabtet li twettaq xi ħaġa u ma tagħmilhiex jew ma ttemmhiex, il-parti l-oħra (jiġifieri, l-kreditur tal-obbligazzjoni) tista' tingħata s-setgħa li twettaqha hi bi spejjeż ta' min ikun naqasha (jiġifieri, d-debitur tal-obbligazzjoni)[52]. Kreditur ta' obligazzjoni li ħaddieħor ikun intrabat miegħu li jwettaq, u dan jonqos li jwettaqha, għandu l-għażla li jew jinsisti mad-debitur tal-obbligazzjoni li jwettaq dak li ntrabat li jagħmel[53], jew, f'każ li l-adempiment ma jkunx għadu jista' jsir aktar, li jitlob il-ħlas tad-danni mġarrba minħabba dak in-nuqqas[54];

Illi meta wieħed jintrabat li jwettaq obbligazzjoni huwa mistenni li jagħmel dan bl-għaqal ta' missier tajjeb tal-familja[55]. Dan għaliex, ukoll fejn id-debitur ma jkunx mexa b'mala fidi, huwa jrid jagħmel tajjeb għal kull dannu li jġarrab il-kreditur tal-obbligazzjoni kemm dwar in-nuqqas ta' twettiq tar-rabta u kif ukoll dwar id-dewmien fl-eżekuzzjoni[56]. Biex jeħles minn dawn l-effetti, id-debitur irid juri li n-nuqqas ta' twettiq tal-obbligazzjoni jew id-dewmien fit-twettiq tagħha fiż-żmien miftiehem kienu l-kawża ta' ħaġa barranija li huwa ma kienx jaħti għaliha, bħal fil-każ ta' aċċident jew forza maġġuri[57];

Illi d-danni maħsuba mil-liġi għan-nuqqas ta' twettiq ta' obbligazzjoni jew għat-twettiq tardiv tagħha huma t-telf imġarrab mill-kreditur u/jew il-qligħ imtellef[58], sakemm jintwera li tali telf jew tali qligħ imtellef ikunu l-effett immedjat u dirett tan-nuqqas tat-twettiq tal-obbligazzjoni[59];

Illi fejn in-nuqqas ta' twettiq ma jkunx ġej minn għemil doluż tad-debitur, id-danni mġarrbin mill-kreditur li huwa obbligat jagħmel tajjeb għalihom huma dawk li basar jew wieħed sata' jobsor li jiġġarrbu fiż-żmien tat-twettiq tal-obbligazzjoni[60];

---

[51] Art. 1125 tal-Kap 16
[52] Art. 1127 tal-Kap 16
[53] P.A. **13.12.1952** fil-kawża fl-ismijiet ***Galea vs Calleja*** (Kolez. Vol: **XXXVI.ii.578**)
[54] Kumm. **13.2.1952** fil-kawża fl-ismijiet ***Petroni vs Petroni noe*** (Kollez. Vol: **XXXVI.iii.629**)
[55] Art. 1132(1) tal-Kap 16
[56] Art. 1133 tal-Kap 16
[57] Art.1134 tal-Kap 16
[58] Art. 1135 tal-Kap 16
[59] Art. 1137 tal-Kap 16
[60] Art. 1136 tal-Kap 16

Illi jkun xieraq li wieħed iżomm quddiem għajnejh li, ladarba d-danni mitluba huma ta' sura kuntrattwali, l-għan tagħhom irid ikun dak li jagħmlu tajjeb għall-ħsara li l-parti kontraenti mġarrba turi li batiet minħabba l-ksur kuntrattwali tal-parti l-oħra, u m'għandhomx ikunu għodda ta' piena kontra dik il-parti inadempjenti u lanqas okkażjoni għall-parti mġarrba li tistagħna bi ħsara tal-parti inadempjenti[61]. B'mod partikolari, min, minħabba ksur ta' rabta kuntrattwali li jkun daħal għaliha, isir responsabbli għall-ħlas tad-danni lill-parti l-oħra jrid jagħmel tajjeb għal kull dannu li raġonevolment jitqies konsegwenti direttament għal dak in-nuqqas[62], filwaqt li l-istess parti mġarrba għandha d-dmir li tieħu l-passi meħtieġa biex tnaqqas kemm jista' jkun dak id-dannu jew tal-anqas ma tagħmlux agħar[63];

Illi filwaqt illi l-attur ċeda t-tielet u r-raba' talbiet tiegħu marbuta mal-likwidazzjoni tad-danni pretiżi minnu, fit-**tieni talba** tiegħu huwa jitlob il-ħlas mingħand C&F tal-bilanċ li għad fadallu jieħu skond il-ftehim, wara li jitnaqqas dak li diġa' tħallas skond l-istess ftehim. Fit-tieni talba tiegħu, l-attur jitlob mija u għaxart elef euro (€ 110,000). Madankollu, mill-provi mressqa[64], ħareġ li C&F ħallset akkonti b'kemm itellgħu ħames mija u disgħin elf euro (€ 590,000) bejn Diċembru tal-2011 u Jannar tal-2014. Dan ifisser li, mill-ammont miftiehem fil-kitba li saret bejn il-partijiet, jifdal bilanċ favur l-attur għas-somma ta' mija u tmint elef, tmien mija u tnax-il euro (€108,812)[65]. Dan l-ammont ma ġiex kontestat, u la darba l-attur ma nstabx illi naqas fl-obbligu kontrattwali tiegħu, il-Qorti tqis li l-ammont mitlub fit-tieni talba kif modifikata hu dovut;

Illi C&F tgħid li ma għandhiex tħallas l-ebda bilanċ lill-attur ladarba żammha milli tkompli tordom il-materjal fil-barriera tiegħu. Minn dak li ssemma aktar 'il fuq, l-attur ma żammx lil C&F milli tordom skond il-ftehim, imma milli tarmi materjal li ma kellux jintrema fil-barriera. Minbarra dan, jidher li C&F tefgħet radam ukoll wara li kienet wettqet l-aħħar mis-sensiela ta' ħlasijiet akkont u għalhekk l-argument tagħha taż-żamma milli tibqa' tinqeda bil-barriera ma jreġix. Ta' min jinnota li l-fattura li C&F ressqet[66] biex turi li kellha ddur għand ħaddieħor biex tarmi l-materjal li kellha f'moħħha li tordom fil-barriera tal-attur, tgħid li l-irdim beda jsir f'Marzu tal-2014 (żmien li b'kumbinazzjoni jaqbel ma meta l-attur fetaħ din il-kawża). Dan ifisser li C&F radmet il-materjal tagħha fil-barriera tal-attur (billi Frank Schembri xehed li ma kellha mkien ieħor fejn tarmi l-materjal tar-radam[67]) sa minn tal-anqas xahrejn

---

[61] App. Kumm. **15.12.1952** fil-kawża fl-ismijiet ***Calleja noe vs Mamo pro et noe*** (Kollez. Vol: **XXXIV.i.367**)
[62] P.A. PS **23.4.2010** fil-kawża fl-ismijiet ***Joseph Dalli et vs Mediterranean Film Studios Ltd.*** (mhix appellata)
[63] App. Inf. **3.11.1956** fil-kawża fl-ismijiet ***Xuereb vs Livick*** (Kollez. Vol: **XL.i.63**)
[64] Ara Dok "MFA", f'paġ. 78 tal-proċess
[65] Ara Nota ta' Sottomissjonijiet f'paġ. 134 tal-proċess
[66] Ara Dok "FSB", f'paġ. 98 tal-proċess
[67] Ara affidavit tiegħu f'paġ. 87 tal-proċess

wara li wettqet l-aħħar ħlas akkont lill-attur u fi żmien meta kienet qiegħda tgħid li l-istess attur ma kienx ħallielha aċċess għall-istess barriera;

Illi fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, il-Qorti ssib li t-tieni talba tal-attur hija mistħoqqa u sejra tilqagħha kif ingħad sal-ammont tabilħaqq dovut u mhux l-ammont li huwa jitlob fl-imsemmija talba;

Illi jifdal li l-Qorti tqis il-**ħames talba attriċi**, fejn l-attur jitlob ir-rexxissjoni tal-kuntratt. Fi kliemu[68], dan qed jintalab b'konsegwenza għall-ewwel talba attriċi, li hija ta' natura dikjaratorja, fejn il-Qorti ġiet mitluba ssib li C&F kisret il-kundizzjonijiet tal-ftehim;

Illi fil-liġi tagħna, ir-rexxissjoni ta' ftehim tintrabat kemm ma' ċirkostanza li tissarraf fi tħassir ta' kuntratt u wkoll mal-leżjoni: fil-każ tal-lum, l-azzjoni attriċi tinbena fuq tal-ewwel. Ir-rexxissjoni hija t-talba ġuridika li biha parti fi ftehim titlob it-tħassir tiegħu minħabba ċirkostanza li tnissel in-nullita' tal-istess: huwa għalhekk mistenni wkoll li f'każ bħal dan min iressaq talba bħal dik irid juri l-interess li jagħmel dan. "*Rescission is a juridical means and it therefore necessarily implies a demand made by one who has an interest either by way of action, if the contract has already been executed, or by way of exception, if he is called before the Court for its execution*"[69];

Illi bir-rexxissjoni ta' kuntratt, il-partijiet jerġgħu jitqiegħdu fl-istat li kienu fih qabel il-ftehim[70], b'dan li kull parti tkun trid trodd lura lill-oħra kulma tkun daħħlet b'effett tal-kuntratt jew bis-saħħa tiegħu[71], u tħalli l-effetti wkoll fuq it-terzi pussessuri[72] u tħassar kull jedd li jkun ingħata jew kull piż maħluq fuq il-ħaġa li jkollha tintradd minħabba t-tħassir tal-kuntratt[73]. U jekk kemm-il darba r-raġuni tar-rexxissjoni tkun il-vizzju tal-kunsens tal-parti fil-kuntratt, il-parti l-oħra tkun marbuta li trodd ukoll il-frottijiet li setgħu jinġabru u li, bi traskuraġni tal-parti ħatja, ma jkunux inġabru[74];

Illi, fil-fehma tal-Qorti, din it-talba tal-attur ma toqgħodx mat-tieni talba tiegħu. Il-Qorti tagħraf li l-attur jissottometti li din it-talba għamilha "bħala konsegwenza tal-ewwel talba tiegħu".[75] Madankollu, jekk b'din it-talba l-attur ried jinvoka l-patt riżoluttiv tal-ftehim, ried jagħżel jew li jitlob it-temm tal-ftehim jew li l-parti inadempjenti twettaq ir-rabtiet tagħha[76]. Bit-tieni talba

---

[68] Nota ta' Sottomossjonijiet tal-attur f'paġ. 136 tal-proċess
[69] Ara Caruana Galizia <u>Notes on Civil Law: Obligations</u> paġ. 375
[70] Art. 1209(1) tal-Kap 16
[71] Art. 1209(2) tal-Kap 16
[72] Art. 1210(1) tal-Kap 16
[73] Art. 1210(2) tal-Kap 16
[74] Art. 1209(4) tal-Kap 16
[75] Nota ta' Osservazzjonijiet tiegħu f'paġ. 136 tal-proċess
[76] Art. 1069(1) tal-Kap 16

tiegħu huwa għażel it-tieni triq u għalhekk ma jagħmilx sens li huwa jitlob it-tħassir ta' ftehim li jsejjes it-tieni talba tiegħu;

Illi l-parti li titlob kundanna ta' ħlas, m'għandhiex għalfejn titlob ukoll ir-rexxissjoni tal-kitba li, bis-saħħa tagħha, tkun qiegħda titlob dak il-ħlas, dan għaliex permezz tat-tieni talba, l-attur qed jippresupponi l-effikaċja tal-ftehim rigward l-ammont lilu dovut, u fil-fatt isejjes l-azzjoni sewwasew fuq dak il-ftehim[77]. Huwa dak il-ftehim li jagħtih id-dritt li jressaq it-tieni talba u jitlob il-bilanċ dovut. Mela, jekk l-attur jisħaq fuq il-ħames talba tiegħu, ma jkunx jista' jitlob ukoll il-ħlas ta' bilanċ taħt ftehim li tiegħu qiegħed jitlob it-tħassir, u dan minħabba l-effetti li r-rexxissjoni ġġib magħha kif għadu kif ingħad;

Illi għalhekk, il-ħames talba attriċi mhijiex sejra tintlaqa' għaliex ma hijiex mistħoqqa fil-liġi;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

Tilqa' l-ewwel talba attriċi u ssib li l-kumpannija mħarrka kisret il-ftehim milħuq mill-partijiet bil-kitba privata tal-15 ta' Awwissu, 2011;

Tilqa' t-tieni talba attriċi kif mibdula u tikkundanna lill-kumpannija mħarrka tħallas lill-attur l-ammont ta' mija u tmint elef, tmien mija u tnax-il euro (€108,812) bħala bilanċ dovut lilu skond l-istess ftehim, bl-imgħaxijiet legali fuq l-imsemmija somma b'seħħ mill-15 ta' Frar, 2014, sal-jum tal-ħlas effettiv;

Tastjeni milli tqis aktar it-tielet u r-raba' talbiet attriċi billi l-attur irrinunzja għalihom, bla ħsara għal kull jedd ta' azzjoni li l-attur jista' jkollu fil-liġi kontra l-kumpannija mħarrka f'ġudizzju separat;

Tiċħad il-ħames talba attriċi billi ma hijiex mistħoqqa fil-liġi;

Tiċħad l-eċċezzjonijiet tal-kumpannija mħarrka; u

Tordna li **l-ispejjeż tal-kawża** jitħallsu mill-kumpannija mħarrka.

Moqrija

[77] Ara App. Ċiv. **1.02.1963**, fil-kawżafl-ismijiet ***Sultana vs Scicluna*** (Kollez. Vol: **XLVII.i.44**)

Onor. Joseph R. Micallef LL.D.
Imħallef

17 ta' Ottubru, 2017

Marisa Bugeja
Deputat Reġistratur

17 ta' Ottubru, 2017